

Handläggare
Yvonne Ekman Mohajerpour
Telefon: 08-50800817

Till
Förskolenämnden
2024-10-22

Klimathandlingsplan 2024-2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/416

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Förskolenämnden har fått ett förslag till ny Klimathandlingsplan 2024-2030 på remiss från kommunstyrelsen för yttrande senast den 25 oktober 2024.

Stockholms stads befintliga klimathandlingsplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag kommunfullmäktige gav i budget 2023. Miljöprogram 2030 anger de miljömål som ska nås för Stockholms klimatomställning. Klimathandlingsplanen är ett styrdokument för Stockholms stad och konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i miljöprogrammet ska nås. Den föreslagna planen inkluderar nya arbetssätt för staden att stärka klimatarbetet. Utifrån klimatmålen fördelas ansvar till nämnder och bolagsstyrelser för omställningsområden och för åtgärder. Planen redovisar cirka 140 åtgärder, fördelade på fem omställningsområden, och konkretiserar hur verksamheter i bred samverkan ska arbeta för att nå målen.

Förskoleförvaltningen bedömer att förslag till ny plan, Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för Stockholm utan globalt klimatavtryck, är en ambitiös plan som kommer att göra skillnad.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden beslutar att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har översänt förslag till ny Klimathandlingsplan 2024-2030 på remiss, bland annat till förskolenämnden, för yttrande senast 2024-10-25.

Staden tog fram sin första klimathandlingsplan redan på 1990-talet. En rad planer och strategier, med höga ambitioner, har sedan dess utarbetats. I kommunfullmäktiges budget för 2023 uppdrogs kommunstyrelsen att, i samarbete med miljö och hälsoskyddsnämnden, revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget med utgångspunkt av vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet samt vad som anses rimligt utifrån historiska utsläpp.

Föreliggande ärende avser den del av budgetuppdraget som rör revidering av stadens klimathandlingsplan och klimatbudget. Uppdraget gällande revidering av stadens miljöprogram har hanterats i särskild ordning.

Förslaget till ny klimathandlingsplan har utarbetats i bred samverkan med grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB. Representanter från flertalet nämnder och bolagsstyrelser har deltagit i arbetet och bidragit med expertkunskap inom olika områden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvarat för framtagandet av handlingsplanedokumentet.

Ärendet

Stockholms stads klimathandlingsplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som kommunfullmäktige gav i budget 2023 om att, i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden, revidera stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget med utgångspunkt bland annat av vad som krävs för att nå 1,5-gradersmålet. Klimathandlingsplanen är ett stadsövergripande styrdokument vars syfte är att konkretisera hur de klimatrelaterade målen i Miljöprogram 2030 ska nås. Arbetet med revidering av klimathandlingsplanen har bedrivits parallellt med stadens arbete att revidera miljöprogrammet.

Stadens höga klimatambitioner, bland annat med mål om arbete med klimaträttvisa, möjlighet till delaktighet och ökat fokus på konsumtionsperspektiv, har lett till en bredare ansats i den reviderade klimathandlingsplanen jämfört med den befintliga planen.

Den föreslagna planen inkluderar nya arbetssätt för staden att stärka klimatarbetet. Utifrån klimatmålen fördelas ansvar till nämnder och bolagsstyrelser för omställningsområden och för åtgärder.

Klimathandlingsplanen har en mer kommunikativ karaktär än tidigare klimathandlingsplaner i syfte att tillgängliggöra planen för stadens medarbetare och stockholmarna.

Klimatförändringar är ett allvarligt hot mot mänskligheten. Stockholm är en stad som tar ansvar för att minska sitt globala klimatavtryck, både för de utsläpp som sker i staden och de utsläpp som orsakas av konsumtion.

Stockholms stad har länge arbetat framgångsrikt med klimatfrågan. Utsläppen av växthusgaser från energianvändning och transporter, inom Stockholms geografiska yta, har sedan 1990-talet minskat med cirka 70 procent räknat per invånare. Stora utmaningar kvarstår dock, bland annat när det gäller att ställa om transportsektorn, att fasa ut den fossila plasten samt fånga in och lagra koldioxid som annars skulle cirkulera i atmosfären. Staden höjer ambitionen och ökar fokus på att minska de utsläpp som förknippas med konsumtion. Dessa utsläpp är mer än fem gånger större än utsläpp från energianvändning och transporter i Stockholm.

För att klara klimatomställningen och vara en förebild krävs flera förändringar inom ett brett område. Teknik, infrastruktur, regelverk, beteende och affärsmodeller behöver utvecklas i samarbete med näringsliv, akademi, civilsamhälle och invånare.

Stadens klimatarbete ska ske i följande fem omställningsområden:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Dessa områden är identifierade utifrån stadens arbetsprocesser och syftar till att åstadkomma den kraftsamling som krävs för att klimatmålen ska nås. Arbetet ska bland annat leda till att utveckla, stärka och öka samverkan mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser inom stadens organisation. För att nå de högt ställda klimatmålen behöver även samverkan ske med näringsliv, akademi, andra offentliga aktörer och civilsamhälle.

Omställningsområdena beskrivs i handlingsplanen i varsitt avsnitt och cirka 140 åtgärder, som syftar till att bidra till att nå

klimatmålen, har listats i planen. För varje åtgärd finns ansvariga nämnder och bolagsstyrelser utpekade. Då stadens klimatmål är ambitiösa och omvärlden föränderlig så behöver åtgärderna kontinuerligt ses över och vidareutvecklas. I stadens budget och uppföljningsprocess hanteras de åtgärder som redovisas i denna klimathandlingsplan.

De omställningsområden och föreslagna åtgärder som direkt eller indirekt berör förskoleförvaltningen är följande:

Omställningsområde 1: Agera för en rättvis och inkluderande klimatomställning.

Åtgärd: ***Kompetensutveckla stadens personal för att minska klimatpåverkan i hela organisationen.***

Huvudansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Åtgärd: ***Genomföra insatser för att öka barns och ungdomars kunskap och engagemang och yrkesförberedelse kring klimatomställning.***

Huvudansvariga: Förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Delansvariga: Stadsdelsnämnderna, miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Åtgärd: ***Utveckla staden som föregångare kopplat till klimatsmart mat vid catering, övrigt inköp och representation.***

Ansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Omställningsområde 2: Utveckla ett klimatpositivt energisystem

Åtgärd: ***Minska totala mängden köpt energi i stadens verksamheter.***

Huvudansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Delansvarig: Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Åtgärd: ***Säkerställa att berörd personal har erforderlig kunskap om energibesparingsåtgärder i sin verksamhet.***

Huvudansvariga: Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, förskolenämnden, stadsdelsnämnderna, äldrenämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden.

Delansvariga: Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Åtgärd: ***Utreda hur stadens hyresavtal kan ge incitament till energieffektiviseringar för både fastighetsägare och hyresgäster.***

Ansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Stockholm Stadshus AB, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB, fastighetsnämnden, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, äldrenämnden, förskolenämnden.

Omställningsområde 3: Driva på för hållbara och fossilfria transporter/öka andel fossilfria drivmedel.

Åtgärd: *Anta och tillämpa en ny stadsövergripande rese- och mötespolicy.*

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Åtgärd: *Ställa krav på fossilfria drivmedel i upphandlingar.*

Huvudansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Delansvariga: Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Omställningsområde 5: Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation. Inköpta livsmedel och måltider i stadens verksamheter.

Åtgärd: *Identifiera gap mellan teori och praktik i stadens gemensamma inköpsprocess för att uppnå minskad klimatpåverkan.*

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Åtgärd: *Ta fram och genomföra åtgärder för att överbrygga identifierade gap.*

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Åtgärd: *Ta fram koncept för att kompetensutveckla medarbetare inom stadens inköpsorganisation för att minska klimatpåverkan från inköp.*

Huvudansvariga: Kommunstyrelsen i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Delansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Åtgärd: *Utreda förutsättningar och organisation samt införa en stadsövergripande stödfunktion för mat- och måltidsfrågor kopplade till klimat, näringsriktighet, ekologi, försörjningstrygghet och näringsliv.*

Ansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, förskolenämnden, äldre- och socialnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden.

Åtgärd: ***Utreda hur måltider med 1,25 kg CO₂e per kg livsmedel kan komponeras för stadens olika verksamheter samt utred vilka stödverktyg som krävs.***

Ansvariga: Utbildningsnämnden, förskolenämnden, äldre- och socialnämnden.

Delansvariga: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stadsdelsnämnderna.

Åtgärd: ***Uppdatera stadens matstrategi samt inkludera en stadsgemensam mat- och måltidspolicy i syfte att enhetligt styra mot klimatmål, närings- och folkhälsoaspekter. Ta fram tillhörande vägledande och utbildande material och utbildningsinsatser.***

Ansvarig: Kommunstyrelsen.

Delansvariga: Servicenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, förskolenämnden, äldre- och socialnämnden.

Åtgärd: ***Implementera och etablera systematiskt arbete för att minska klimatpåverkan från livsmedel och måltider i stadens verksamheter.***

Huvudansvariga: Stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, förskolenämnden, äldre- och socialnämnden.

Delansvariga: Servicenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Åtgärd: ***Genomföra åtgärder för att minska matsvinnet samt följa upp med årlig mätning. Respektive verksamhet redovisar vidtagna åtgärder samt utvärderar effekter av dessa.***

Huvudansvariga: Stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden.

Delansvariga: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, förskolenämnden, socialnämnden.

Åtgärd: ***Ta fram och sprida vägledande material och stöd till Stockholms stads verksamheter om hur de kan bidra till en minskad användning av förbrukningsartiklar i plast och ökad utsortering av verksamhetsavfall (inklusive plastförpackningar) i stadens verksamheter.***

Huvudansvarig: Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Delansvariga: Stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, förskolenämnden, äldre- och socialnämnden, idrottsnämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB.

Åtgärd: ***Öka användningen av Stocket återbruk för ökad cirkulalitet inom stadens verksamheter.***

Huvudansvariga: Alla nämnder och bolagsstyrelser.

Delansvarig: Arbetsmarknadsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 14 oktober och funktionshinderrådet ges möjlighet att behandla ärendet den 16 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskoleförvaltningens analys och bedömning av förslag till ny Klimathandlingsplan 2030 – en rättvis omställning för Stockholm utan globalt klimatavtryck, är att planen är ambitiös och kommer att göra skillnad.

Programperioden för nya klimathandlingsplanen föreslås i förslaget bli längre än tidigare planer och sträcker sig fram till 2030. Det innebär att planeringsförutsättningarna för stadens verksamheter förbättras, vilket förvaltningen anser är positivt.

En längre genomförandeperiod skapar tid för implementering, möjlighet till planering av viktiga investeringar och för de omställningsprocesser som krävs för att nå målen, vilket underlättar det konkreta arbetet avsevärt enligt förvaltningens bedömning.

Utformningen av den föreslagna klimathandlingsplanen är mer kommunikativ än tidigare planer. Det bedömer förvaltningen kommer att skapa engagemang och underlätta såväl intern som extern kommunikation, vilket förvaltningen anser vara en viktig faktor för att nå en högre måluppfyllnad.

I planen redovisas cirka 140 åtgärder. Förvaltningen anser att dessa på ett tydligt sätt konkretiserar hur stadens verksamheter, genom ökad samverkan, ska arbeta för att nå målen.

Förvaltningen är positiv till de föreslagna omställningsområdena med samordningsansvariga och anser att det kommer att förbättra samordningen inom stadens organisation och ge möjligheter att identifiera nya behov och åtgärder. I planen föreslås att arbetet ska kopplas till nämnders och bolagsstyrelsers ordinarie budgetunderlag och inriktning efter år 2024. Stadsledningskontoret föreslås vidare att ansvara för samordning av den övergripande processen, vilket är positivt enligt förvaltningen då arbetssättet förväntas leda till en ökad måluppfyllelse.

Den höga ambitionsnivån för klimathandlingsplanen samt föreslagna åtgärder i planen kan, enligt förvaltningens bedömning, i vissa fall leda till minskade kostnader, men i andra fall både bli kostnadsdrivande och resurskrävande. Det är därför viktigt att nämnder och styrelser gör bedömningar och avvägningar av klimatnyttan i relation till kostnaderna. Viktigt att synergier sker med stadens andra mål.

Ett centralt begrepp i förslaget, som anses vara av stor vikt för handlingsplanens genomförande, är ökad samverkan med berörda aktörer, såväl interna som externa och inte minst med Stockholms invånare. Att generellt arbeta för att skapa engagemang och öka samverkan med olika aktörer kommer vara en framgångsfaktor för att nå en högre måluppfyllnad, enligt förvaltningen.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden beslutar att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunilla Davidsson
Förvaltningschef
Förskoleförvaltningen

Anna Moore
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Klimathandlingsplan 2024-2030

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör	2024-10-07
Anna Moore, Avdelningschef	2024-10-07